

I. Bakalářská práce

Michaela Lutišánová Zážitek odpuštění ve vývoji člověka

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Šturma

Posudek vedoucího diplomní práce

Předložená bakalářská práce čítá 58 stran textu plus přílohy v podobě kasuistik. Je rozdělena formálně do dvou částí: Pojednání o vině a odpuštění na podkladě studia literatury (do str. 29) a na vlastní zkoumání (následující text). Zahrnuje téměř dvě strany literárních a internetových odkazů vesměs v češtině, vztahujících se k psychologickým a teologickým aspektům pojednávaného tématu. Seznam po mém soudu z psychologického pohledu zahrnuje irelevantní tituly současné literární produkce vztahující se k tématu. Je doplněna anglickým summary.

Zvolené téma spadá vskutku do průsečíku společných zájmů vývojové psychologie a pastorální a morální teologie.

V literárně přehledové části autorka přibližuje chápání viny v teologickém a psychologickém pohledu. Správně rozlišuje mezi reálnou vinou a pocity viny (vinou falešnou). Přesnost tohoto odlišení v životě jedince souvisí s formováním svědomí, jímž se autorka v dalším podrobněji zabývá. Uvádí je ve vztah s teoriemi morálního vývoje (Piaget) a vývojové hledisko uplatňuje i v pohledu na rozvoj osobnosti ve světle Eriksonových stádií. Zabývá se vlivem výchovy, věnuje pozornost traumatům z dětství i zdrojům přispívajících k utváření falešných představ o Bohu. Je zřejmé, že takto pojaté problematice náležitě rozumí, z prostudované literatury dokázala vyjádřit to podstatné pro její téma.

V dalším oddíle se autorka zabývá problematikou odpuštění, vycházejí hojně z prací prof. Křivohlavého (jež jsou ve vztahu k tématu obzvlášť významné). Ukazuje na souvislost mezi schopností přijmout sebe sama popř. odpustit sobě samému a disponovaností přijímat druhé a odpouštět jim. V této souvislosti se zabývá i vztahem člověka k Bohu, projekcí našich zkušeností do jeho postavy. Uvažuje on definitivním odpouštěním, jež nám za určitých podmínek dává Bůh.

Takto si autorka připravila předpolí pro vlastní empirickou sondu, do níž zahrнула celkem 15 osob, mužů i žen, věřících i nevěřících. Provedla s nimi semistrukturovaný rozhovor, jehož body vypsala ve své práci a v němž se zaměřovala na zejména na reflexi dosavadního vývoje a životních zkušeností ve vztahu s přijetím/nepřijetím, . Odpuštěním či neodpuštěním. Věnovala se i problematice výchovy. V prezentaci výsledků u vádí podstatné údaje z rozhovorů (doslovné ukázky přináší v podobě kasuistik v příloze). Tato část práce svědčí o schopnosti psychologického vcítění. Zajímavá zjištění shrnuje autorka v odstavcích členěných podle vývojových stádií. 2 z probandů (věřící osoby) zažili ve svém životě ublížení a necítí se schopni odpouštět druhým. 6 z 15 probandů uvedlo, že nejsou schopni

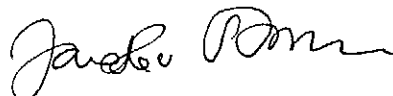
odpustit sami sobě. 3 z těchto osob jsou věřící, všechny pak vyrůstaly v disharmonickém prostředí. Je zřejmé, že pro některé lidi je těžší odpustit sobě samému než druhým. Z celkem 7 osob, jež mají problémy s odpouštěním pochází 6 z disharmonického prostředí. Určitá souvislost se jeví ve vztahu mezi schopností odpouštět a stylem výchovy. Ukazuje se, že fakt víry v životě člověka sám o sobě není garancí větší dispoionovanosti k odpuštění (člověk může nést víru, víra však nemusí nést jeho). Zaznamenán je tu však pozitivní vliv modlitby a svátosti smíření na schopnost odpouštět.

CV závěru autorka zdůrazňuje význam odkazu na Boží milosrdenství, když se třeba člověk dostane na hranice svých možností lidských a lidských prostředků pomoci.

Práce je i po formální stránce v pořádku, graficky náležitě uspořádána a členěna. Nalezl jsem v ní jediný nepodstatný překlep (na str. 27 v poznámce), což je v porovnání s jinými pracemi, jež hodnotívám, nadprůměrné.

Autorka v předložené práci prokázala schopnost náležitě pracovat s odbornou literaturou stejně jako schopnost poznatků získaných studiem využít v samostatné práci. Předložený text splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a může se stát předmětem obhajoby s reálnou nadějí na příznivé hodnocení.

V Praze dne 18.10.2006

PhDr. Jaroslav Šturma
vedoucí bakalářské práce